

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΗΜΕΡΙΝΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Υπό Α. Ε.

Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης εἶναι οἱ πρωτουργοὶ τῆς ἀπόψεως, ὅτι ἡ πολιτεία εἶναι ἓνα ὄν ἐνιαῖον, ἀδιαιρέτον, αὐτοτελές, οὕτως εἶπεῖν ἓνας καὶ μόνος ἄνθρωπος μὲ πολλὰς χεῖρας κτλ. Κατὰ τὴν γνώμην αὐτὴν ἡ πολιτεία εἶναι ἓνα ὄν «ὀργανικόν», «ὀργανισμός», ὅπως καὶ κάθε ζῶον καὶ κάθε φυτὸν κατ' ἰδίαν. Ἡ θεωρία αὐτὴ ἀπέκτησε ὕστερα πολλοὺς ὀπαδοὺς καὶ ἔγινε μάλιστα καὶ ἡ προϋπόθεσις ἢ ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς κοινωνιολογίας.

Καὶ ἄμως ἡ θεωρία αὐτὴ εἶναι ἐσφαλμένη, ἐσφαλμένοι δὲ εἶναι καὶ ὅλοι αἱ ἐκδοχαὶ περὶ ὀργανώσεως τῆς πολιτείας, αἱ ὁποῖαι βασιζοῦνται ἐπὶ τῆς θεωρίας αὐτῆς.

Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσέλθω ἐδῶ εἰς κοινωνιολογικὰς συζητήσεις περὶ κοινωνίας ἢ εἰδικῶς περὶ πολιτείας (πρβ. Ἐλευθεροπούλου, «Ὁ κοινωνικὸς βίος τῶν ἀνθρώπων»). Ἡ ὀρθὴ ἀποφῆς περὶ κοινωνίας (τῶν) ἀνθρώπων καὶ εἰδικῶς περὶ πολιτείας εἶναι, ὅτι αὐτὴ ἀποτελεῖται μόνον καὶ ἀπλῶς ἀπὸ ὀργανωμένην συμβίωσιν, ἀπὸ ὀργανωμένας σχέσεις δύο, τριῶν... χιλίων κατ' ἰδίαν ἀνθρώπων. Ὁ ριζικὸς ὀργανισμὸς ἀποτελεῖ ἡ κυψέλη καὶ ὁ σωρὸς μυρμηκῶν· ἐδῶ ἕκαστον ἄτομον εἶναι φαινομενικῶς μόνον ἄτομον, κατὰ τὴν βιολογικὴν του ὑπόστασιν εἶναι μόνον κύτταρον ἑνὸς συστήματος (π. χ. βασίλισσα, ἐργάτιδες, κηφήνες), τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ τρία συστήματα τοῦ ζωϊκοῦ καὶ φυτικοῦ ὀργανισμοῦ (τὸ γεννητικόν, τὸ διαθρεπτικόν). Τὸ ἄτομον ἄνθρωπος εἶναι ἀπειναντίας πεπρωκισμένον μὲ ὅλα τὰ συστήματα ὀργανικοῦ ὄντος καὶ ἡμπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν κατάστασιν του ἐντὸς τῆς συμβιώσεως ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, δηλαδὴ νὰ ὀργανωθῇ μαζὺ μὲ ἄλλα ἄτομα οὕτως ἢ ἄλλως. Δηλαδὴ ἡ κοινωνία, ἡ πολιτεία ἀνθρώπων εἶναι ἓνας τρόπος τοῦ βίου ὁ ἓνας πλησίον τοῦ ἄλλου, ἕκαστος πλησίον τοῦ ἄλλου ὡς αὐτοτελές ὄν ὑποκείμενον εἰς νόμους ἰσχύσεως, τοὺς ὁποίους καὶ μεταβάλλει ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης. Ὁ κατ' ἰδίαν ἄνθρωπος εἶναι ἡ βίασις, ὁ κάθε ἓνας ἔχει τὴν τάσιν οὕτως εἶπεῖν πρὸς πρόοδον, πρὸς προδιβασιμὸν καὶ πρὸς διάταξιν τοῦ βίου του κατὰ τὰς ἀπόψεις του, ἀδιάφορον ἐὰν οἰκονομικὰς ἢ ιδεολογικὰς.

Ἴδου δὲ συντόμως πῶς γίνεται ἡ ὀργάνωσις τοῦ κοινοῦ αὐτοῦ βίου (τῆς πολιτείας, τῆς κοινωνίας) ἀνθρώπων. Ἐκ φύσεως παρῶσι ἀζέται ἔνας ἰσχυρὸς (ὅπως καὶ εἰς τὰς ἀγέλας ζώων) ἢ ἔνας εὐφυῆς (εὐφυέστερος) καὶ ὁδηγεῖ, ἰδηλ. ὀργανώνει ὅπως θέλει (ὅπως νομίζει), κατ' οὐσίαν ἐπιβάλλεται, ἐν ἀνάγκῃ συμδιθαζόμενος μὲ ἄλλους κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὁμοίους τοῦ (ἢ καὶ ἐξοντώνων αὐτοῦ). Καὶ τὸ φυσικὸν αὐτὸ γίνεται σὺν τῷ χρόνῳ (ἐξέλιξις) εἰς σύστημα: ἕκαστος ζητεῖ καὶ εὐρίσκει ἐντὸς τῆς συμδιώσεως μὲ ἄλλους καὶ ὁμοφρονούντας, μὲ τοὺς ὁποίους καὶ συνδέεται ἰδιαιτέρως, ἀκριθῶς ἰδιὰ τὴν πρᾶγματοποιήσῃ (τὴν ἐπιτύχῃ) τὰς ἀπόψεις του (τοὺς σκοποὺς του) κατ' ἄλλων ἀπόψεων, κατ' ἄλλων σκοπῶν. Αὐτὸ εἶναι ὅ,τι συνήθως λέγεται «κόμμα» καὶ κομματισμὸς κατ' οὐσίαν.

Κόμματα ὑπάρχουν λοιπὸν κατ' ἀρχὴν ἀναγκαιῶς εἰς κάθε συμδίωσιν ἀνθρώπων, πρόκειται περὶ διαφορᾶς ἀπόψεων (διὰ τὴν εἴπω σύντομα) περὶ τοῦ τρόπου τοῦ βίου κατὰ τὴν συμδίωσιν. Ἀπηγεῖτο μόνον πόνος καὶ κόπος πολὺς διὰ τὴν ἀναγνωρισθῆ ἢ κατὰστασις αὐτῆ καὶ ὡς δικαίωμα ἕκαστου συμδιούοντος ἀνθρώπου, κατὰστασις, ἡ ὁποία ἐκ τῶν ὑστέρων κρινομένη ἔχει καὶ ἠθικὴν ἀξίαν (ὁ ἄνθρωπος τὴν λάβῃ ἀξίαν ἀνθρώπου). Παρήχθη ἡ δημοκρατικὴ ἰδέα τῆς συμδιώσεως, ἡ ὁποία λοιπὸν ἔχει κατ' ἀρχὴν μόνον τὴν ἀξίαν ἠθικοῦ τρόπου διακαυονίσεως τοῦ συμδιωτικοῦ βίου. Ἀλλὰ ὁ ἐλεύθερος αὐτὸς κομματισμὸς ὡς ἠθικὴ κατὰστασις, ἔχει καὶ προϋποθέσεις ἀναγκαιῆς: α) τὸ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ὕψος τοῦ λαοῦ, β) τὸ ἠθικὸν ὕψος τῶν ἀντιπροσώπων, τοὺς ὁποίους ἐκλέγει ὁ λαὸς ὡς σύμβολα τῶν ἀναγκῶν καὶ ἰδιῶν του.

Ἡ δημοκρατικὴ ἰδέα καὶ ὁ ἐλεύθερος κομματισμὸς ἔχουν βέβαια καὶ τοὺς ἀντιπάλους των. Ἦδη ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δὲν τὰ ἐξετίμων καὶ πολλοὶ ἄλλοι κοινωνιολόγοι ἔπειτα εἶχον τὴν αὐτὴν γνώμην καὶ πρὸ πάντων μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον τοῦ 1914 ἐφαίνετο τὴν κυριαρχῆ τοιαύτη ἀποψις καὶ τὸ ζήτημα «δημοκρατία ἢ ἀριστοκρατία δικτατορία;» ἀπησχόλει τοὺς πάντας καὶ εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον καὶ εἰς περιοδικά, τὸ δὲ παγκόσμιον φύλλον τὸ ἐκδιδόμενον ἐν τῇ τότε ἰδρυθῆσει ἀνεξαρτήτῳ πολιτεία τῆς Τσεχοσλοβακίας μὲ τὸν Πρόεδρον τὸν κοινωνιολόγον Μάζιουκ, ὁ «Τύπος τῆς Πράγας», εἶχε θεωρήσει καθήκον τῆς, τὴν συντελέσῃ κάπως εἰς τὸν πολιτισμὸν δι' ἐρεῦνης (enquête) τοῦ ζητήματος περὶ τῆς τύχης τῆς δημοκρατικῆς ἰδέας καὶ εἶχε ὑποβάλλει τοῦτο ὡς ἐρώτημα εἰς ὄλους σχεδὸν τοὺς διακεκριμένους πολιτευομένους καὶ εἰς πολλοὺς ἰδιανοσιμένους καὶ εἰδικῶς φιλοσόφους καὶ κοινωνιολόγους (Πρὸβλ. Prager Presse 1 Ἰαν. 1926), αἱ δὲ ἀπαντήσεις γενικῶς δὲν ἦσαν πολὺ εὐνοϊκαὶ ἰδιὰ τὴν δημοκρατικὴν ἰδέαν καὶ ἐθεώρουν ὡς ὀρθὸν καὶ σωτήριον διὰ τὴν πολιτείαν, τὴν κοινωνίαν, ἐὰν ἀνα-

Είχον δὲ ἐρωτηθῆ καὶ ἐγώ· εἰς τὴν ἀπάντησίν μου προσπαθοῦσα νὰ καταδείξω ὅτι ἡ κρίσις, τὴν ὁποίαν διατρέχει ἡ δημοκρατικὴ ἰδέα, εἶναι ἡ ἀποτέλεσμα παιροδικῆς μεταπολεμικῆς καταστάσεως, ἡ κακῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἰδέας τῆς δημοκρατίας. Εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι κυρίως μόνον εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ὅπου πραγματικὰ ὁ λαὸς ἐκλέγει καὶ τοὺς βουλευτάς καὶ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν κυβέρνησιν, ἐφαρμόζεται ἀληθῶς ἡ δημοκρατικὴ ἰδέα καὶ τὸ κύριον σφάλμα εἰς τὴν κακὴν δημοκρατίαν εἶναι ἡ πνευματικὴ κατάστασις τοῦ ψηφίζοντος λαοῦ, ἡ ἠθικὴ κατάστασις τῶν βουλευτῶν καὶ τὸ κυβερνητικὸν σύστημα.

Ἐδῶ θὰ λάβω σύντομα μόνον τὴν σημερινὴν ἑλληνικὴν πολιτείαν ὑπὲρ ὅψιν. Ἡ οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ὁ ἑλληνικὸς λαὸς πρὸς τὸ παρόν, ἀλλὰ καὶ ἡ κατάστασις τοῦ κοινοβουλευτικοῦ βίου καὶ τοῦ κομματισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι, νομίζω, γνωστὰ εἰς κάθε διανοούμενον. α) Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εὐρίσκεται εἰς οἰκονομικὴν καὶ πνευματικὴν κατὰπτωσιν. Ὅταν μετὰ περίπου τριακονταετῆ βίον ἐν Ζυρίχῃ ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἠθέλησα νὰ ὁμιλήσω εἰς μίαν συγκέντρωσιν, ἢ ἀμέσως ἐντύπωσίς μου ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἤρχισα φωνάζων: «Ξυπνήστε, Ξυπνήστε! ἂν αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤρχετο ἓνας Ζυριχινὸς χωρικὸς ἀεροπορικῶς διὰ πρῶτην φορὰν ἐδῶ, θὰ ἐνόμιζε πῶς βρίσκεται μαζὺ μὲ ζῶα» (μάρτυς μου ὁ ἱατρὸς Πασαλίδης, ἄνθρωπος βαρείας ἐσωτερικῆς ιδεολογίας). Ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν ἔχει ἀκόμη οὔτε συνείδησιν τῆς καταστάσεώς του, οὔτε συνείδησιν τοῦ καθήκοντός του, πωλεῖ λοιπὸν τὴν ψῆφόν του ἀπέναντι χρημάτων, ἀπέναντι ἐλαίου καὶ ἀραβοσίτου, ἀπέναντι πληρωμένου οὔζου καὶ οἴνου κτλ. β) Τὰ λεγόμενα κόμματα εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι, ἅς μοῦ ἐπιτραπῆ ἢ ἔκφρασις, τυχοδιωκτικὰ καὶ συμμοριακὰ κόμματα· οἱ περισσότεροι τῶν λεγομένων βουλευτῶν μας οὐδὲ κἂν ἐσκέφθησαν ποτὲ περὶ ἀρχῶν, τὰς ὁποίας θὰ ὑποστηρίζουν καὶ ἔχουν ὡς πρόθεσιν μόνον τὴν προσωπικὴν των ἱκανοποίησιν. Ὡ, μὲ τί πόνον μοῦ ὠμίλησε ποτὲ ὁ ἀείμνηστος Σοφοῦλης διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν, διὰ τοὺς 250 καὶ πλέον δικηγόρους βουλευτάς τῆς ἐποχῆς του!

Ἐγνοεῖται λοιπὸν ὅτι εἶναι γελοῖον νὰ λέγεται ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία δημοκρατία, διότι δῆθεν ὁ λαὸς ἐκλέγει ἐλευθέρως τοὺς ἀντιπροσώπους του διὰ τὴν Βουλὴν. Ὅποιος τὸ αἰσθάνεται ἅς κάμῃ τὰς προτάσεις του πρὸς σωτηρίαν. Ἐγὼ ἕως ὅτου ἀνυψωθῆ ὁ λαὸς μας οἰκονομικῶς καὶ πνευματικῶς, εὐρίσκω ὡς μέσον σωτηρίας τὸν ἐπόμενον ἐκλογικὸν τρόπον :

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕξ ἐπαγγέλματα, ἄνθρωπος χωρὶς ἐπάγγελμα δὲν ἀναγνωρίζεται. Τὰ ἐπαγγέλματα εἶναι :

α) Οἱ χωρικοί.

β) Οἱ ἔμποροι (μαζύ τους οἱ βιομήχανοι).

γ) Οἱ ἐργάται (μαζύ τους ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι).

δ) Οἱ δυνάσκαλοι τοῦ Ἔθνους ὄλων τῶν βαθμῶν (δημοδιδάσκαλοι, καθηγηταὶ γυμνασίων, ἀνώτεροι καθηγηταί, δημοσιογράφοι, συγγραφεῖς, καλλιτέχναι καὶ οἱ ἀπόστρατοι ἀξιωματικοί).

ε) Οἱ ἰατροί.

στ) Οἱ νομικοὶ (οἱ δικηγόροι).

Λοιπὸν : Κάθε ἐπάγγελμα νὰ ἐκλέγη εἰς κάθε Νομὸν τῆς Ἑλλάδος ἀνὰ ἓνα, εἰς τοὺς Νομοὺς Ἀττικοβοιωτίας καὶ Θεσσαλονίκης ἀνὰ δύο ἀντιπροσώπους ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος, αὐτοὶ δέ, συνεργόμενοι εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ ἐκλέγουν κάθε ἐπάγγελμα χωριστὰ ἐκ τοῦ μέσου του εἴκοσι. Οἱ 20X6=120 δὲ αὐτοὶ θὰ εἶναι οἱ βουλευταί. Ὁ Ἄρειος Πάγος ἐλέγχει τὴν ὀρθότητα καὶ νομιμότητα τῶν ἐκλογῶν, ὃ μὴ σύμφωνα μὲ τὸν νόμον ἐκλεγείσιν ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὴν κατηγορίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξελέγη. Αὐτοὶ οἱ ἐκλεγέντες βουλευταὶ ἐκλέγουν ἔπειτα ἀριστίνδην ἄλλους εἴκοσι καὶ ἓνα (21) ἀπ' ἕξω ἀνδρας ἢ γυναῖκας διαπρέποντας κοινωφελῶς. Αὐτοὶ ὅλοι (141) ἀποτελοῦν τὴν Βουλὴν, ἔχουν χαρακτηριστῆρα ἀντιπροσώπων γενικῶς ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ὁ δυνάσκαλος (δημοδ.) ὃ ἐκλεγείσιν βουλευτῆς ἀντικαθίσταται εἰς τὸ σχολεῖον δι' ἄλλου (δι' ἀντιπροσώπου) ἰδιὰ τὴν βουλευτικὴν περίοδον. Οἱ βουλευταὶ λαμβάνουν μισθὸν ἀνάλογον τοῦ κόστους τοῦ βίου εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι (ἐξαίρουμένης ἀπουσίας ἕνεκα ἀνωτέρας βίας) νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, ἵνα μὴ χάνουν τὸν ἀνάλογον μισθόν. Οἱ βουλευταὶ χωρίζονται εἰς τὴν Βουλὴν ἀναλόγως τῆς κοινωνικῆς πεποιθησεώς των εἰς τρεῖς παρατάξεις (κόμματα), εἰς συντηρητικούς, εἰς προοδευτικούς καὶ εἰς σοσιαλιστάς (κομμουνιστάς), ἕκαστον κόμμα ἐκλέγει ἐκ τοῦ μέσου του τὸν ἀντιπρόσωπόν του. Ἡ Βουλὴ ἐκλέγει τὸν πρόεδρόν της, ἐκλέγει καὶ τὴν κυβέρνησιν, τόσους ὅσα ὑπουργεῖα ὑπάρχουν (εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπάρχουν) καὶ ἀνάλογα πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν εἰς ἐκάστην τῶν τριῶν παρατάξεων (κομμάτων) καὶ ἰδιὰ τὸ διάστημα τῆς βουλευτικῆς περιόδου. Ἡ βουλευτικὴ περίοδος εἶναι ἕξ (6) ἔτη. Ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἰδιαλυθῇ ἰδιὰ τῆς κυβερνήσεως. Ἡ κυβέρνησις ἐκλεγείσα ἐκλέγει τὸν πρόεδρόν της, ἐκάστοτε ἰδι' ἐν ἔτος ἐκ τοῦ μέσου αὐτῆς. Ἡ κυβέρνησις δὲν θέτει ποτὲ ψῆφον ἐμπιστοσύνης, οὔτε εἶναι δυνατὸν ν' ἀνατραπῇ ἐντὸς τῆς κοινοβουλευτικῆς περιόδου, ἢ κυβέρνησις εἶναι τὸ ὄργανον τὸ διεξάγει τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς, προετοιμάζει τὰ ζητήματα καὶ τὰ ἀπαιτούμενα νομοσχέδια, ὑπακούπτει ὁμοῦς εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς, ἢ Βουλὴ φέρει πᾶσαν εὐθύνην, εἶναι προσωπικὸν ζήτημα ἐὰν ὃ εἷς ἢ ὁ ἄλλος ὑπουργὸς

παραιτεῖται. Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ὑπουργοὺς οἰαδήποτε συμμετοχὴ εἰς ἄλλας ἐργασίας ἢ ἐπιχειρήσεις.

Τοιοῦτο σύστημα ἐκλογικὸν καὶ κυβερνητικὸν σώζει τὴν ἐλληνικὴν πολιτείαν καὶ κοινωνίαν, παύουν γὰρ ὀργιάζουσι οἱ παλαιοὶ τυχοδιωκτικοὶ κομματισμοί, ὁ λαὸς μᾶλλον παύει γὰρ εἶναι ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ἀνθρώπων δῆθεν βουλευτῶν, κυρίως ἐπιδιωκόντων μισθὸν καὶ κέρδη καὶ σώζεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον τῆς οἰκονομικῆς καὶ πνευματικῆς ἀθλιότητος, εἰς τὴν ὁποίαν τῶρα εὐρίσκειται, σωθεὶς δὲ καὶ λαδῶν συνείδησιν τῆς ὑπάρξεώς του, ἃς καταρτίσῃ τότε τὴν πολιτείαν του κατ' ἀρέσκειαν.
